

VLAANDEREN, Maandschrift voor Vlaamsche Letterkunde, uitgegeven te Bussum bij C.A.J. Van Dishoeck en te Antwerpen en Gent bij de Nederlandsche Boekhandel (1903-'07), onder de redactie van Stijn Streuvels, Herman Teirlinck, Emmanuel de Bom, Aug. Vermeylen, Alfred Hegenscheidt (tot 1906), Prosper van Langendonck, Victor de Meyere (van 1905 tot '06), Karel van de Woestijne (van 1905 af) en Lodewijk de Raet (1907).

Daar na het verdwijnen van Van Nu en Straks in Vlaanderen de behoefte bleef bestaan aan een maandblad waarin de jonge krachten zich verder konden uiten, nam H. Teirlinck het initiatief tot de stichting van een „algemeen Vlaamsch orgaan om op heel het Vlaamsche land in te werken, en het eindelijk tot een volgroeid, rijp ontwikkeld deel van Groot-Nederland te maken”. Uit de kritische bijdragen van de redactieleden blijkt duidelijk hun geloof in de roeping van de woordkunst om de Vlaamse ontvoogding te helpen voltrekken. Hoewel het tijdschrift uitgroeide tot een rustig anthologietijdschrift van hoog literair gehalte, bleek toch reeds in de eerste jaargang uit de boekbesprekingen en aantekeningen dat de redactie voor veel meer dan letterkundig werk alleen belangstelling had. Van de 4de jaargang af wordt trouwens de geestelijke horizon verruimd en worden bijdragen van L. de Raet over Vlaanderens sociale en economische ontwikkeling en over de vernederlandsing van de Gentse Hogeschool gepubliceerd, van Victor Fris worden historische bijdragen (o.a. over prof. H. Pirenne en Kerels en Blauwvoeten) en van A. de Cock studies over volkskunde opgenomen. De Vlaamse beginselvastheid van de redactie komt vooral tot uiting in 1906 naar aanleiding van de bisschoppelijke verklaring over de invoering van het Nederlands in het middelbaar en hoger onder-

wijs. Op de hem eigen rustige, doch scherp ironische wijze wees Aug. Vermeylen (De Bisschoppen en de Vlaamsche Zaak, 1906, p. 493-502) op het onredelijke van de herderlijke brief. L. de Raet (De Bisschoppen en de Vlaamsche Hoogeschool, 1906, p. 534-548) weerlegde het argument van de bisschoppen dat alleen een wereldtaal (het Frans) geschikt was voor academisch onderricht, door de uitstraling van de Nederlandse universiteiten te vergelijken met die van de Belgische. De heftigste reactie kwam echter tot uiting in Streuvels' artikel De Verbazing van een Landman (1907, p. 385-396), waarin hij betoogt dat wij als staatsburgers uit Vlaams België het grondwettelijk recht op onderwijs in de eigen taal hebben. Dit recht moeten wij niet afsmecken, doch eisen, „wat (ook) een bisschop en jezuiet daarover zegt”.

Met dit tijdschrift werd de doelstelling van Aug. Vermeylen gerealiseerd: door de gemeenschappelijke inspanning van alle begaafde Vlaamse schrijvers het peil van onze literatuur verhogen en aldus het culturele leven tot een internationaal niveau verheffen.

LITERATUUR: R. Roemans, *Bibliographie van de Moderne Vlaamsche Literatuur*, I (1930-'34, p. 25-45); - A. Vermeylen, *De Vlaamsche Letteren van Gezelle tot heden* (1938); - G.H. 's Gravesande, *De geschiedenis van het tijdschrift Vlaanderen* (z.j.).

RAYMOND VERVLIIET